

การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

The Study of Academic Administration Problems in Small Schools under Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1

อภิษฎา สุนทรพรพันธ์¹, ทินกร ชอัมพงษ์², ธีรพจน์ แนนเนียน³
Aphinrat Sunthornphornphan¹, Thinnakorn Cha-umpong², Teerapod Naebnean³
Corresponding Author E-mail: abhinjarat2351@gmail.com

Received: 2021-01-18; Revised: 2021-02-15; Accepted: 2021-04-27

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้จำนวน 226 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน และครู จำนวน 176 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe ผลการศึกษาพบว่า

1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้ง 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านงานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านสื่อการสอน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านงานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูที่มีต่อระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขนาดเล็ก

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Assistant Professor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Assistant Professor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the level of academic administration problems in small schools. The sample was 50 school administrators and 176 teachers, 226 samples in total selecting with random sampling. The research instrument was a questionnaire about academic administration problems in small schools with a coefficient of stability at 0.99. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test analysis, analysis of variance (One-way ANOVA) and paired comparison test by Scheffe's Method. The Research findings were as follows:

- 1) All 9 academic administration problems in small schools overall were at a moderate level when sorting by aspect from the highest to the lowest were Internal quality assurance, learning management, Research for educational quality development, curriculum and curriculum development in schools, instructional media and development innovation and educational technology, education guidance, evaluation assessment and course transfer, development learning resource and library, and educational supervision, respectively.
- 2) The comparison results of the opinions of school administrators and teachers towards the academic administration in small schools divided by sex, education found, and work experience that the participants had different opinions toward the academic administration problems in small schools statistically significant at the .05 level.

Keywords: Academic Administration, Small Schools

บทนำ

การพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างมีเสถียรภาพท่ามกลางสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ และมีความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีการพัฒนาดนเองอย่างต่อเนื่อง และขยายวงกว้างไปสู่การพัฒนาสังคม ตลอดจนการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปได้อย่างมีหลักการ ควบคู่กับพื้นฐานของการมีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีในการเป็นพลเมืองยุคศตวรรษที่ 21 สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

กระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษา การจัดการศึกษาที่ดีต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาดนเองตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งในปัจจุบันการเตรียมคนสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณภาพด้านวิชาการนั้นถือเป็นภารกิจที่ท้าทายความสามารถของการบริหารงานวิชาการ เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง การแข่งขันระหว่างบุคคลกับเทคโนโลยี ความเหลื่อมล้ำทางสังคมในการเข้าถึงการศึกษา และความหลากหลายของศักยภาพแต่ละบุคคล ล้วนเป็นข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ ตามศักยภาพ และความพร้อมอย่างเท่าเทียมถือเป็นสิ่งสำคัญที่สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวว่า ควรให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ เพื่อเน้นถึงพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพ และต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามความสนใจ และความถนัดของตนเองในด้านต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562ข, หน้า 1)

การบริหารงานวิชาการ จึงถือเป็นพันธกิจที่สำคัญยิ่งของสถานศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการ เป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของมนุษย์ ทั้งด้านสติปัญญา ความคิด การให้เหตุผล และการมีวิจารณญาณ ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมจริยธรรม ส่วนงานด้านอื่น ๆ ถือเป็นงานที่สำคัญรองลงมา หรือเป็นงานที่ส่งเสริม และสนับสนุนเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ยึดเอางานวิชาการเป็นหลักในการบริหาร และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการจะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่วนงานอื่น ๆ ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุน (สันติ บุญภิรมย์, 2553, หน้า 10) ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดก็ตาม มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีความเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 1)

ปัจจุบันปัญหาของการจัดการศึกษาคือประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ ผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย อีกทั้งปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร และด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา โดยมีปัญหาสำคัญคือการขาดแคลนครู ปัญหาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจัยหลักคือครู โรงเรียนจำนวนหนึ่งขาดแคลนครู และโรงเรียนบางแห่งไม่มีครูสอนเฉพาะวิชา การวัดและประเมินผลที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การสอนที่เน้นท่องจำ ไม่เชื่อมโยงชีวิตจริง ไม่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากยังขาดศักยภาพ ทั้งด้านครู วัสดุ ครุภัณฑ์ การพัฒนาวิชาการ รวมทั้งมีความแตกต่างกันทั้งในคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากศักยภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติได้ครบ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น (อภิชัย พันธเสน, และคณะ, 2558, หน้า 335)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เพื่อต้องการทราบปัญหาในการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพดีขึ้น และเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการที่เกิดขึ้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิด ประสิทธิภาพประสิทธิผลแก่ผู้เรียนสูงสุด และมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตรการเรียน การสอนอย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 9 - 11) ได้กำหนดขอบข่ายการปฏิบัติงานด้านวิชาการไว้ ดังนี้

1. งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การแนะแนวการศึกษา
6. สื่อการสอน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
7. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด
8. การนิเทศการศึกษา
9. งานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

ซึ่งผู้ศึกษาเลือกศึกษา 9 ด้าน เพื่อให้มีความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยจำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 119 คน และครู จำนวน 414 คน รวม 533 คน จาก โรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด 120 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 226 คน โดยการเทียบบัญชีได้รายชื่อได้ ผู้บริหาร จำนวน 50 คน และครู จำนวน 176 คน จากโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 120 โรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โดยศึกษาใน 9 ด้าน ดังนี้ 1) งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การแนะแนวการศึกษา 6) สื่อการสอน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 7) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด 8) การนิเทศการศึกษา และ 9) งานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนขนาดเล็ก พร้อมส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 - 9 มีนาคม 2564

3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานนำมาวิเคราะห์สถิติ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one - way ANOVA) ด้วยสถิติเอฟ (F - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่โดยวิธีการของ ฟิชเชอร์ (Fisher's least - significant difference)

ผลการวิจัย

1. ปัญหาในขั้นตอนการปฏิบัติงานสูงสุด 2 อันดับแรก และอันดับสุดท้าย ของงานวิชาการทั้ง 9 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านงานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การประชุมวางแผนการดำเนินการและมอบหมายผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีประสิทธิภาพ และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 - 1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสร้างความตระหนักในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การทำรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 1.5 ด้านการแนะแนวการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการดำเนินการแนะแนวการศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ

การนำผลการประเมินไปวางแผนการแนะแนวการศึกษาในครั้งต่อไป และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การบริการให้คำปรึกษาแนะแนว

1.6 ด้านสื่อการสอน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดอบรมครูด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การนำผลการประเมินมาพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดเก็บรักษาสื่อให้มีความพร้อมในการใช้งาน และอยู่ในสภาพที่เหมาะสม

1.7 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การทำรายงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การดำเนินการให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดให้เกิดประโยชน์

1.8 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การประเมินผลกระบวนการนิเทศ การศึกษาอย่างเป็นระบบ และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการศึกษาให้กับบุคลากร

1.9 ด้านงานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การวิเคราะห์กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การดำเนินการนิเทศ กำกับติดตาม การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู ที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู ที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครู ที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ตามขอบเขตของงานวิชาการ 9 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นงานที่ค่อนข้างมากไม่ให้ความสำคัญ และมักจะผลักภาระให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาดำเนินการเพียงเท่านั้น ขาดความร่วมมือในการทำงาน เป็นงานที่ต้องจัดทำเอกสารและมีขั้นตอนในการดำเนินงานมาก อีกทั้งผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำรายงานการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาจึงทำให้งานด้านการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีปัญหามากที่สุด ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านจำนวนครูและบุคลากรทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบครบวงจร และตรงตามวิชาเอกได้ แต่ก็ยังแก้ไขปัญหาด้านการใช้สื่อ DLTV เป็นตัวช่วย และด้านนิเทศการศึกษาที่มีปัญหาน้อยที่สุด เพราะว่าโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่บุคคลภายนอกมองว่าเป็นโรงเรียนจุดอ่อนของการศึกษาไทยต้องได้รับการช่วยเหลือเร่งด่วน จึงทำให้มีการจัดการนิเทศการศึกษาทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญา พงษ์ชัย (2554) ผลการวิจัยพบว่าปัญหา

การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านงานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้มีการเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์หลักสูตรของสถานศึกษา แต่ไม่นำความคิดเห็นนั้นมาปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมไปถึงการจัดทำหลักสูตรที่ปราศจากการศึกษาสภาพความต้องการและบริบทของชุมชนในการมุ่งหวังคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญา พงษ์ชัย (2554) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาคือครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตร ทำให้ไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรง และไม่สามารถปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้

1.2 ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การประชุมวางแผนการดำเนินการและมอบหมายผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานและมอบหมายผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน แต่ยังขาดการวิเคราะห์ปัญหาที่ได้จากการประเมินผล รวมไปถึงการใช้ผลการประเมินมาวางแผนพัฒนาต่อเพราะสภาพอัตราค่าจ้างที่มีอยู่อย่างจำกัดของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก รวมไปถึงภาระงานที่หลากหลายทำให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นในลักษณะที่ทำให้เสร็จไป แต่ยังไม่เกิดภาพความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สุดสวาท (2554) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาคือผู้บริหารและครูขาดความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยผู้ดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นครูวิชาการ และครูไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ลักษณะการดำเนินงานจะเป็นเพียงการทำให้เสร็จสิ้นไปแต่ละหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีประสิทธิภาพ และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีการใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมช่วยในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาครูไม่ตรงตามวิชาเอกทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องยึดตามสื่อใน DLTV เป็นหลัก ถ้าครูจะจัดกิจกรรมการสอนเพิ่มเติมก็มีความกังวลในการที่จะสอนตามโทรทัศน์ไม่ทัน และสืบเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ทำให้ครูไม่สามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ได้ตามความถนัด และความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน กลมกุล (2559) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะโรงเรียนใช้กิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนไกลกังวลในการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน และทำให้ผู้เรียนได้เรียนครบตามตัวชี้วัดในหลักสูตร

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสร้างความตระหนักในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การทำรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนในลักษณะที่ทำให้เสร็จสิ้นไปเพื่อมีรายงานผู้บริหารแต่การวิจัยไม่ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น และไม่นำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากครูไม่เห็น

ความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทัศนคติเกี่ยวกับงานวิจัยว่ามีความยุ่งยาก อีกทั้งไม่มีการสนับสนุนงบประมาณที่ชัดเจนจากทางโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร แผลสูงเนิน (2561) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับโรงเรียนใกล้เคียง และหน่วยงานอื่นในการส่งเสริมพัฒนางานวิจัย

1.5 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการดำเนินการแนะแนวการศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การนำผลการประเมินไปวางแผนการแนะแนวการศึกษาในครั้งต่อไป และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การบริการให้คำปรึกษา แนะแนว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีกระบวนการแนะแนวการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน รวมถึงมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในด้านแนะแนว แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีความท้าทายที่ทุกโรงเรียนขนาดเล็กต้องเผชิญ คือการขาดการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานด้านแนะแนวยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัน ป้านสาวท (2559) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นควรจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในและกำหนดปฏิทินการดำเนินการ พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

1.6 ด้านสื่อการสอน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดอบรมครูด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การนำผลการประเมินมาพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดเก็บรักษาสื่อให้มีความพร้อมในการใช้งาน และอยู่ในสภาพที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนและมีการจัดเก็บอย่างดี แต่ยังขาดการพัฒนาสื่อการสอนและการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เนื่องจากขาดความรู้และแนวคิดในการพัฒนาสื่อเพราะไม่ได้รับการอบรมพัฒนาในด้านดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร แผลสูงเนิน (2561) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

1.7 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การทำรายงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การดำเนินการให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกโรงเรียนต้องมีแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดซึ่งเป็นพื้นฐานการบริการทางด้านวิชาการให้แก่ผู้เรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ แต่ยังขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดให้มีความโดดเด่นและน่าสนใจ จึงส่งผลต่อการจัดทำรายงานการพัฒนาเพราะโรงเรียนไม่ได้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง เป็นเพียงการดำเนินการจัดตั้งและบำรุงรักษาเพียงเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวดี โพธิ์งาม (2558) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยทุกโรงเรียนมีการจัดตั้งห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท

1.8 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การประเมินผลกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการศึกษาให้กับบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการดำเนินงานด้านการนิเทศภายในอยู่แล้วเพราะเป็นภารกิจที่ผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แต่ยังขาดการจัดเก็บหลักฐานในรูปแบบของเอกสาร รวมถึงการสรุปผลการประเมินผลกระบวนการนิเทศที่ชัดเจนและเป็นระบบ เป็นการทำหน้าที่ทำให้ครูรู้ว่ามีกรณีเกิดขึ้นแต่ไม่ได้นำผลที่ได้จากการนิเทศไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ โชติจรัส (2559)

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องด้วยโรงเรียนมีการมอบหมายบุคลากรในการดำเนินงานด้านนิเทศการศึกษาที่เหมาะสม และมีการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

1.9 ด้านงานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน พบว่า มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การวิเคราะห์กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การดำเนินการนิเทศ กำกับติดตาม การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดผล ประเมินผล ของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานด้านวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน เป็นงานที่สำคัญของโรงเรียนในการตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน แต่ครูยังขาดความเข้าใจที่ตรงกันในการดำเนินงานเพราะผู้บริหารไม่ได้มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน รวมไปถึงไม่ได้มีการกำกับติดตามเชิงลึก การดำเนินงานจึงขาดเอกภาพ และจะมีการให้ความสนใจแก่ต่อเมื่อมีผลต่อการเลื่อนวิทยฐานะของครู หรือการประเมินภาพรวมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวดี โพธิ์งาม (2558) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ด้านงานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องด้วยโรงเรียนมีการกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา และมีเกณฑ์การวัดผล ประเมินผลที่มีความเป็นเอกภาพ เน้นการประเมินตามสภาพจริงภายใต้ความยืดหยุ่น หลากหลาย

2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิชาการส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับงานด้านเอกสาร และเพศหญิงมีความเหมาะสมในการทำงานด้านเอกสารมากกว่าเพศชายเนื่องจากเพศหญิงมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานมากกว่าเพศชาย และงานบางด้านมีค่านิยมในการใช้เพศเป็นคุณสมบัติในการมอบหมายงาน จึงทำให้เพศชายมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหามากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน กลมกุล (2559) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน เนื่องด้วยเพศชายไม่ชอบทำงานที่ต้องใช้ความละเอียดลออด้านเอกสาร ทำให้มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการที่มากกว่าเพศหญิง

3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลให้บุคคลมีความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน ทำให้ทัศนคติในการมองปัญหาแตกต่างกันตามไปด้วย โดยบุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการน้อยกว่าบุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตตาวัลย์ สุดสวาท (2554) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน เนื่องด้วยบุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกมีความคิดเห็นต่อปัญหามากกว่าบุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

4. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) 5 - 10 ปี และ 3) 10 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันย่อมวิเคราะห์ปัญหาแตกต่างกัน บุคคลที่เพิ่งจบการศึกษามาใหม่หรือมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานทำให้การมองสภาพงานที่ไม่เคยพบเจอว่าเป็นปัญหา ส่วนบุคคลที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความพร้อมในการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันต่อการทำงานตามยุคสมัย และบุคคลที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความเหนื่อยล้าในการทำงานเนื่องจากสภาพการทำงานที่มีความจำเจ อีกทั้งสภาพการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่ส่งผลต่อ

การปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของครูที่เฝ้าต่อครูรุ่นใหม่ที่มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีมากกว่าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
นันท์วัน ป้านสาวท (2559) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) 5 - 15 ปี
และ 3) 15 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์ เขต 1 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านงานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และมีกระบวนการใช้หลักสูตรที่
เป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน และการมอบหมายผู้รับผิดชอบงานด้านหลักสูตรที่มีความเหมาะสม

1.2 ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนควรวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจาก
การประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา และนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป
รวมถึงการจัดทำแผนตามเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายและตอบสนอง
ปัญหาที่เกิดขึ้น

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีที่
หลากหลาย จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ และควรส่งเสริมให้ครูวางแผนการจัดการเรียนการสอน
ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนควรสร้างความตระหนักในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของครู ควบคู่ไปกับการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายของการวิจัยเพื่อการดำเนินการวิจัยอย่างมีเป้าหมาย และครูเห็นความสำคัญของการวิจัย

1.5 ด้านการแนะแนวการศึกษา โรงเรียนควรให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรใน
การดำเนินการแนะแนวการศึกษา และนำผลการประเมินการแนะแนวไปวางแผนการแนะแนวการศึกษาในครั้งต่อไป รวมทั้ง
การประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมาย การดำเนินการตามแผนของการแนะแนวการศึกษา

6. ด้านสื่อการสอน และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โรงเรียนควรสนับสนุนหรือจัดให้มี
การจัดอบรมครูในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา มีกระบวนการประเมินผลการใช้สื่อ และ
นำผลการประเมินมาพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมไปถึงการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
ทางการศึกษาของครู

7. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด โรงเรียนควรมีการวางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและ
ห้องสมุดอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด และจัดทำรายงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
และห้องสมุดไว้เป็นข้อมูลสารสนเทศ

8. ด้านการนิเทศการศึกษา โรงเรียนควรมีการจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา เพื่อ
เป็นประโยชน์ต่อผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และการประเมินผลกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงควรจัด
ให้มีการดำเนินการนิเทศการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย

9. ด้านงานวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์กำหนดนโยบายเกี่ยวกับ
การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และควรจัดให้มีการนิเทศ กำกับติดตาม กระบวนการวัดผล ประเมินผล
และเทียบโอนผลการเรียนว่ามีความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562ข). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2562 เรื่องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2563. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยญา พงษ์ชัย. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- นันทวัน ป่านสาท. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปภาวดี โพธิ์งาม. (2558). แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ประภาพร แผลดสูงเนิน. (2561). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- ลัดดาวัลย์ สุดสาท. (2554). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิลาวัลย์ โชติจำรัส. (2559). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- สมาน กลมกุล. (2559). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักการปฏิบัติงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อภิชัย พันธเสน, และคณะ. (2558). การสังเคราะห์งานวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการศึกษาไทย ประเด็นปัญหาคุณภาพการศึกษา (2535 - 2558). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).